

856 ELEKTRONSKA LOKACIJA IN DOSTOP

Polje vsebuje podatke o lokaciji, na kateri se nahaja ali s katere je dostopna elektronska enota. Vsebuje tudi podatke, ki omogočajo dostop do enote; način dostopa je določen z vrednostjo prvega indikatorja. Drugi indikator pa opisuje odnos med elektronsko enoto in bibliografsko enoto, opisano v zapisu. Podatki v tem polju zadoščajo za elektronski prenos datoteke, naročilo na elektronski časopis ali prijavo na elektronski vir. V nekaterih primerih so zabeleženi samo podatki, ki uporabniku omogočajo dostop do tabele lokacij na oddaljenem gostitelju, ki vsebuje še druge podatke, nujne za dostop do enote.

Pred uvedbo polja 856 se je za vnos podatkov o enotni lokaciji vira uporabljalo polje 337 – *Opomba o sistemskih zahtevah*. Z uvedbo polja 856 se ta opomba generira iz podpolja 856u – *Enotna lokacija vira (URL)*.

Podpolja & ponovljivost

POLJE/PODPOLJE		PONOVLJIVOST
856	Elektronska lokacija in dostop	r
a	<i>Ime gostitelja</i>	r
b	<i>Številka za dostop</i>	r
c	<i>Podatki o zgoščevanju</i>	r
d	<i>Pot</i>	r
f	<i>Elektronsko ime</i>	r
g	<i>Enotno ime vira (URN)</i>	r
h	<i>Izvajalec zahtev (uporabniško ime)</i>	nr
i	<i>Ukaz</i>	r
j	<i>Hitrost prenosa v bitih na sekundo (BPS)</i>	nr
k	<i>Geslo</i>	nr
l	<i>Prijava</i>	nr
m	<i>Pomoč pri dostopu</i>	r
n	<i>Ime lokacije gostitelja, navedenega v podpolju a</i>	nr
o	<i>Operacijski sistem</i>	nr
p	<i>Vrata (port)</i>	nr
q	<i>Vrsta datoteke</i>	r
r	<i>Nastavitve</i>	nr
s	<i>Velikost datoteke</i>	r
t	<i>Terminalska emulacija</i>	r
u	<i>Enotna lokacija vira (URL)</i>	nr
v	<i>Ure, v katerih je možen dostop</i>	r
x	<i>Interna opomba</i>	r
y	<i>Način dostopa</i>	nr
w	<i>Kontrolna številka zapisa</i>	r
z	<i>Javna opomba</i>	r
3	<i>Navedba gradiva</i>	r

Indikatorji

INDIKATOR	VREDNOST	POMEN
1		<i>Način dostopa</i>

INDIKATOR	VREDNOST	POMEN
	0	<i>E-pošta</i>
	1	<i>FTP</i>
	2	<i>Oddaljena prijava (telnet)</i>
	3	<i>Klicna linija</i>
	4	<i>HTTP</i>
	7	<i>Način, naveden v podpolju y</i>
	□	<i>Ni podatka</i>
2		Odnos
	0	<i>Elektronski vir</i>
	1	<i>Elektronska verzija</i>
	2	<i>Sorodni elektronski vir</i>
	8	<i>Uvodna fraza ni generirana</i>

Prvi indikator opisuje način dostopa do elektronskega vira.

Vrednost "0" prvega indikatorja pove, da je možen dostop do elektronskega vira prek elektronske pošte. Isto vrednost prvega indikatorja lahko uporabljamo tudi, kadar je možno s pomočjo posebne programske opreme po e-pošti naročiti elektronsko revijo.

Pri vrednosti "1" prvega indikatorja lahko v ustrezna podpolja vpišemo podatke, potrebne za prenos elektronskega vira, pri vrednostih "2" in "3" pa podatke o tem, kako se nanj priključimo.

Vrednost "7" prvega indikatorja uporabimo pri drugačnem načinu dostopa (navedemo ga v podpolju y) do elektronskega vira.

Drugi indikator opisuje odnos med elektronskim virom na lokaciji, navedeni v polju 856, in bibliografsko enoto, opisano v zapisu.

Vrednost "0" drugega indikatorja uporabimo, kadar je v polju 856 navedena elektronska lokacija enote, ki jo opisuje zapis. V tem primeru je enota, ki je predmet bibliografskega zapisa, elektronski vir (gl. primere). Generira se izpis opombe z uvodno frazo "Način dostopa (URL):" oz. "Način dostopa (URN):".

Vrednost "1" drugega indikatorja uporabimo, kadar je v polju 856 navedena lokacija elektronske verzije enote, opisane v zapisu (npr. kadar za vir v tiskani obliki obstaja elektronska verzija). V polje 856 vnesemo podatke o dostopu do elektronske verzije (gl. primera 34, 35). Generira se izpis opombe z uvodno frazo "Dostopno tudi na:".

Vrednost "2" drugega indikatorja uporabimo, kadar je v polju 856 navedena lokacija elektronskega vira, ki je soroden enoti, opisani v zapisu. Podatke o dostopu do sorodnega elektronskega vira vnesemo v polje 856 (gl. primer 37). Generira se izpis opombe z uvodno frazo "Sorodni elektronski vir:".

Vrednost "8" drugega indikatorja uporabimo, kadar ne želimo izpisa uvodne fraze iz polja 856.

OPIS PODPOLJ

856a Ime gostitelja

Podpolje vsebuje naslov gostitelja in je ponovljivo, če imamo za istega gostitelja več naslovov.

856b Številka za dostop

To je lahko številčni naslov IP, če je enota na internetu (gl. primere 3, 4, 22), ali telefonska številka, če je na voljo dostop po klicni liniji (gl. primera 10, 17). Ti podatki se lahko pogosto spreminjajo in se lahko tvorijo avtomatsko. Telefonsko številko napišemo v obliki [koda države]-[koda omrežne skupine]-[telefonska številka], npr. 49-69-15251140 (številka v Frankfurtu v Nemčiji), 1-202-7076237 (številka v Washingtonu, D.C., v ZDA). Morebitno interno številko napišemo za telefonsko številko, med obema pa je "x", npr. 1-703-3589800x515 (telefonska številka z interno številko).

856c Podatki o zgoščevanju

Podpolje uporabljamo, kadar potrebujemo posebno programsko opremo za raztezanje podatkov (gl. primere 1, 25, 31).

856d Pot

Gl. primere.

856f Elektronsko ime

Vnesemo ime datoteke, kot se nahaja na direktoriju/poddirektoriju, navedenem v podpolju d, na gostitelju, navedenem v podpolju a. Podpolje f lahko ponovimo, če je bila datoteka, ki predstavlja celoto, razdeljena na dele, shranjene z različnimi imeni (gl. primer 8). Ločeni deli torej sestavljajo eno bibliografsko enoto. V vseh ostalih primerih za datoteko z več imeni ponovimo polje 856 z ustreznim imenom datoteke v podpolju f. Ime datoteke lahko vsebuje nadomestne znake (npr. "*" ali "?") z opombo v podpolju z, ki pojasnjuje način poimenovanja datotek. Pri nekaterih sistemih moramo paziti tudi na to, ali pišemo ime datoteke z velikimi ali malimi črkami.

Podpolje lahko vsebuje tudi ime elektronske publikacije ali konference (gl. primer 19).

856g Enotno ime vira (URN)

Vnesemo URN (Uniform Resource Name), ki podaja globalno enoznačno ime, neodvisno od lokacije.

856h Izvajalec zahtev (uporabniško ime)

Vnesemo uporabniško ime ali izvajalca zahtev (gl. primer 16), tj. podatke, ki se nahajajo pred znakom "@" v naslovu gostitelja.

856i Ukaz

Vnesemo ukaz, ki je potreben za to, da oddaljeni gostitelj obdela zahtevo (gl. primer 16).

856j Hitrost prenosa v bitih na sekundo (BPS)

Vnesemo najmanjše in največje število bitov na sekundo pri prenosu podatkov po vzpostavitvi zveze z gostiteljem. Podatek napišemo v obliki: [najmanj BPS]-[največ BPS] (gl. primera 10, 17). Če je na voljo samo podatek o najmanjšem številu BPS, napišemo [najmanj BPS]-. Če pa imamo samo podatek o največjem številu BPS, napišemo -[največ BPS].

856k Geslo

Vpisujemo javna gesla za splošno uporabo in ne tajnih gesel (gl. primer 18).

856l Prijava

Vpisujemo izraze za prijavo, ki se splošno uporabljajo in so javni (gl. primere 12, 29, 31).

856m Pomoč pri dostopu

Navedemo naslov ali kontaktno osebo za pomoč pri dostopu (gl. primere 3, 4, 9).

856n Ime lokacije gostitelja, navedenega v podpolju a

Gl. primere 3, 7, 10, 13, 14, 15, 17.

856o Operacijski sistem

Navedemo lahko operacijski sistem, ki ga uporablja gostitelj, naveden v podpolju a (gl. primere 10, 13, 17).

856p Vrata (port)

Vnesemo del naslova, ki identificira proces ali servis na gostitelju (gl. primer 14).

856q Vrsta datoteke

Podpolje vsebuje podatek o vrsti datoteke oz. predstavitvi podatkov (npr. tekst/HTML, ASCII, postscript, program – exe ali JPEG). Informacija je namenjena končnim uporabnikom, da lahko ugotovijo možnosti uporabe oz. branja datotek (npr. kakšna strojna ali programska oprema je potrebna za prikaz datoteke). Vrsta datoteke določa tudi način prenosa datoteke oziroma način prenosa podatkov v omrežju. **Po navadi se tekstovne datoteke prenašajo kot znakovni podatki v naboru znakov ASCII (tj. osnovna latinica, številke od 0 do 9, nekaj posebnih znakov in večina ločil).** Za tekstovne datoteke z znaki izven nabora ASCII ali netekstovne podatke (npr. računalniški programi, slikovni podatki) je treba uporabiti drug način prenosa, običajno binarni način (gl. primer 11). Vrsto datoteke lahko poiščemo v seznamih, npr. v Internet Media Types (MIME types) (gl. primer 24). **Podpolje je ponovljivo, če je elektronski vir v različnih formatih dostopen na enem elektronskem naslovu (gl. primer 41).**

856r Nastavitve

Vnašamo nastavitve, ki se uporabljajo za prenos podatkov. Te so:

- število podatkovnih bitov (število bitov na znak),
- število končnih bitov (število bitov, ki označujejo konec bajta),
- parnost (način preverjanja točnosti dvojiških podatkov).

Sintaksa teh elementov je: [parnost]-[število podatkovnih bitov]-[število končnih bitov] (gl. primera 10, 17). Če je podana samo parnost, navedemo samo to, in sicer brez vezajev, tj. [parnost]. Če je podan še eden od ostalih dveh elementov, napišemo za manjkajoči element vezaj na ustreznem mestu, tj. [parnost]-[število končnih bitov] ali [parnost]-[število podatkovnih bitov]-. Vrednosti za parnost so: O (liha), E (soda), N (ni), S (presledek) in M (označba).

856s Velikost datoteke

Vnesemo velikost datoteke, katere ime je navedeno v podpolju f. Velikost je navadno izražena v bajtih. Podpolje ponovimo, če se ponovi podpolje za ime datoteke. V tem primeru podpolje s neposredno sledi podpolju f, na katerega se nanaša (gl. primer 8).

856t Terminalska emulacija

Gl. primere 4, 7, 10.

856u Enotna lokacija vira (URL)

Vnesemo URL (Uniform Resource Locator), ki vsebuje podatke o elektronskem dostopu v standardni sintaksi. Z naslovom URL lahko poiščemo elektronsko enoto, pri čemer uporabimo enega od internetnih protokolov.

Polje 856 je strukturirano tako, da se URL lahko kreira s kombiniranjem podatkov iz drugih podpolj 856. Vendar podpolje u v sistemu COBISS uporabljamo za generiranje opombe o načinu dostopa v opisu ISBD, zato ga vnašamo vedno, ko potrebujemo to opombo.

856v Ure, v katerih je možen dostop

Vnesemo čas (ure), ko je možen dostop do elektronskega vira na lokaciji, navedeni v tem polju (gl. primera 3, 4).

856w Kontrolna številka zapisa

Vnesemo kontrolno številko zapisa.

856x Interna opomba

V podpolje lahko vnesemo informacije, ki jih potrebujejo katalogizatorji, niso pa primerne za uporabnike knjižnic (gl. primer 1).

856y Način dostopa

Vnesemo način dostopa, kadar je vrednost prvega indikatorja "7". Podpolje lahko vsebuje način dostopa, ki ni eden od treh glavnih protokolov TCP/IP, navedenih v prvem indikatorju. Podatki v tem podpolju ustrezajo shemam, navedenim v publikaciji *Uniform Resource Locators (URL) (RFC 1738)*, ki jo je pripravila Uniform Resource Identifiers Working Group pri IETF. The Internet Assigned Numbers Authority (IANA) vzdržuje seznam shem URL ter definira sintakso in uporabo novih shem.

856z Javna opomba

V podpolje lahko vpišemo opombe v obliki, ki je primerna za izpis za uporabnike knjižnic (gl. primera 10, 26). V podpolje vnašamo tudi opombo o prenehanju delovanja naslova URL v obliki E-vir na naslovu http://... ni več dostopen (datum vnosa opombe)" skupaj z datumom vnosa opombe (gl. primer 40).

8563 Navedba gradiva

Vpišemo podrobnejše informacije o tem, na kateri del ali vidik enote se nanašajo podatki v polju 856 (gl. primere 27, 37, 38, 39).

OPOMBE O VSEBINI POLJA

Polje je ponovljivo, kadar je več različnih podatkov o naslovu (podpolja a, b, d) in kadar je več možnih načinov dostopa (gl. primer 2). Posamezne knjižnice imajo lahko različne naslove URL za isti elektronski vir. Zato v vzajemni bazi podatkov obstoječih polj 856, ki so jih kreirale druge knjižnice, ne spreminjamo, ampak dodamo podatke v novo polje 856, če je to potrebno. Polje je ponovljivo tudi, kadar obstaja več imen datoteke (podpolje f), razen kadar je zaključena enota razdeljena na več delov za online shranjevanje ali iskanje.

Iz polja 856 se generira opomba o načinu dostopa. Zato je polje obvezno, ko delamo opis za posredno dostopne datoteke. Izpisujejo se podpolja g, u, z, q in 3. Vsebina uvodne fraze je odvisna od prisotnosti podpolj g, u in q ter vrednosti drugega indikatorja.

V zapisih za serijske publikacije v elektronski obliki se mora polje 856 nanašati na celoten naslov in ne na posamezne številke. Vanj ne pišemo podatkov, kot je npr. velikost datotek za posamezne številke ipd.

Pred uvedbo polja 856 se je za vnos podatkov o enotni lokaciji vira uporabljalo polje 337 – *Opomba o sistemskih zahtevah*.

PRIMERI

1.

856	10	awuarchive.wustl.edu cdecompress with PKUNZIP.exe d/mirrors2/win3/games fatmoids.zip xcannot verify because of transfer difficulty
-----	----	--

2.

856	10	uftp://path.net/pub/docs/urn2urc.ps
856	40	uhttp://lweb.loc.gov/catdir/semdigdocs/seminar.html

3.

856	20	apac.carl.org b192.54.81.128 mCARL Situation Room mhelp@CARL.org nCARL Systems Inc., Denver, CO v24 hours
-----	----	---

4.

856	30	alocis.loc.gov b140.147.254.3 mlconline@loc.gov t3270 tline mode (e.g., vt100) vM-F 6:00 a.m.-21:30 p.m. USA EST, Sat. 8.30-17:00 USA EST, Sun. 13:00-17:00 USA EST
-----	----	---

5.

856	40	uhttp://lweb.loc.gov/catdir/toc/93-3471.html
-----	----	--

6.

856	40	uhttp://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea94/report/prog_01r.html s14519 v24
-----	----	--

7.

856	20	amaine.maine.edu nUniversity of Maine t3270
-----	----	---

8.

856	10	awuarchive.wustl.edu dmirrors/info-mac/util fcolor-system-icons.hqx s16874 bytes
-----	----	--

- 856 00 akeptvm.bitnet facadlist file1 s34.989 bytes facadlist file2 s32.876 bytes facadlist file3 s23.987 bytes
- 9.
- 856 20 agopac.berkeley.edu mRoy Tennant
- 10.
- 856 30 b1-202-7072316 j2400-9600 nLibrary of Congress, Washington, DC oUNIX rE-7-1 tvt100 zRequires logon and password
- 11.
- 856 10 aarchive.cis.ohio-state.edu dpub/comp.sources.Unix/volume 10 fcomobj.lisp.10.Z qbinary
- 12.
- 856 10 aunmvm.bitnet lanonymous
- 13.
- 856 10 aseql.loc.gov d/pub/soviet.archive ffkI famine.bkg nLibrary of Congress, Washington, D.C. oUNIX
- 14.
- 856 20 amadlab.sprl.umich.edu nUniversity of Michigan Weather Underground p3000
- 15.
- 856 20 apucc.princeton.edu nPrinceton University, Princeton, N.J.
- 16.
- 856 00 auccvma.bitnet fir-L hListserv isubscribe
- 17.
- 856 00 b1-202-7072316 j2400-9600 nLibrary of Congress, Washington, DC oUNIX rE-7-1
- 18.
- 856 10 aharvarda.harvard.edu kguest
- 19.
- 856 00 auicvm.bitnet fAN2
- 20.
- 856 10 awuarchive.wustl.edu dmirrors/info-mac/util fcolor-system-icons.hqx
- 21.
- 856 40 awww.gpntb.ru b193.233.14.7 dwin/dewey fMoscow.Russia.GPNTB, Mikhail Goncharov oWINDOWS-NT s2048 bytes qtext/WINI-1251 v24
- 22.
- 856 20 anthrax.micro.umn.edu b128.101.95.23
(Ime gostitelja in številčni naslov IP.)
- 23.
- 856 10 awuarchive.wustl.edu d/aii/admin/CAT.games fmac-qubic.22.hqx
- 24.
- 856 40 uhttp://www.cdc.gov/ncidod/EID/eid.htm qtext/html

25.

856	40	u http://www.nlc-bnc.ca/ifla/VI/3/p1996-1/concise.pdf u http://ifla.inist.fr/VI/3/p1996-1/concise.pdf c Requires Adobe Acrobat Reader
-----	----	--

26.

200	0□	a Bulletin d'informations de l'Association des bibliothécaires français
856	40	u http://www.abf.asso.fr/bulletin.htm z Sommaire des numéros disponible en ligne

27.

856	42	u http://www.bl.uk/services/bsds/nbs/interface/wface01.html 3 Interface (Web Version)
-----	----	---

28. *

001	□□	a c b l c s d 0
011	□□	e 1408-0990
200	1□	a Ljubljanske novice b Elektronski vir
856	40	u http://www.ljnovice.com/

29. *

856	20	u telnet://izumw.izum.si l cobiss
-----	----	---

30. *

856	00	u mailto:listserv@infoserv.nlc-bnc.ca
-----	----	--

31. *

856	10	u ftp://izumc.izum.si/opac20_1.zip c dekomprimiraj z WINZIP32.exe l anonymous
-----	----	--

32. *

200	0□	a #The #king and his castle b Elektronski vir e #a #few remarks on drawings of architectural elements on a medieval map f Nataša Golob
856	40	u http://www.let.ruu.nl/CIHA/posters/139.htm

33. *

001	□□	a n b l c s d 0
011	□□	e 1408-8134
200	1□	a COBISS obvestila b Elektronski vir
856	40	u http://home.izum.si/cobiss/cobiss_obvestila/ (Zapis za serijsko publikacijo v elektronski obliki.)

34. *

001	□□	a c b a c s d 1
011	□□	e 1318-8585
200	1□	a COBISS obvestila
856	41	u http://home.izum.si/cobiss/cobiss_obvestila/ (Zapis za serijsko publikacijo v tiskani obliki.)

35. *

001	□□	a n b a c a d 2
011	□□	a 1318-8585
200	0□	a Avtomatski telefonski odzivnik - kakovostna dopolnitev izposoje v Centralni tehniški knjižnici f Smilja Pejanovič
215	□□	i #Letn. #4 h #zv. #3 k 1999 astr. 33-37 e llustr.
856	41	u http://home.izum.si/cobiss/cobiss_obvestila/1999_3/html/clanek_03.html

(Članek, objavljen v serijski publikaciji, ki izhaja hkrati v tiskani in elektronski obliki. Članek je vezan na zapis za tiskano izdajo, v polje 856 pa je vnešen URL članka v elektronski serijski publikaciji.)

36. *

001 00 **an bl ca d2**
 011 00 **a1580-3538**
 200 00 **aV** vodi se dojenček navaja na samostojno gibanje **bElektronski vir fDorica Šajber-Pincolič**
 215 00 **#Letn. #1 h#št. #8 k18.** avgust 1999 **cIlustr.**
 856 40 **u**http://www.sportosplet.net/8/8_plav.html
(Članek, vezan na serijsko publikacijo, ki izhaja le v elektronski obliki.)

37. *

001 00 **an ba cs d0**
 011 00 **e0352-4833**
 200 10 **aMoj mikro**
 856 42 **u**<http://www.mojmikro.delo-revije.si/> **3**kazala ter vsebina tekoče številke
(Zapis za tiskano serijsko publikacijo. Na spletnih straneh so kazala starih številk serijske publikacije in kratka vsebina tekoče številke.)

38. *

001 00 **an ba cm d0**
 200 00 **aHow the mind works fSteven Pinker**
 856 42 **u**http://www.amazon.com/exec/obidos/tg/detail/-/0393318486/qid=1064232588/sr=1-3/ref=sr_1_3/102-9167010-3008110?v=glance&s=books **3**uredniške ocene in ocene bralcev
(Zapis za tiskano monografsko publikacijo. Na spletnih straneh elektronske knjigarne Amazon so pri osnovnih podatkih o publikaciji podane tudi ocene urednikov in bralcev.)

39. *

001 00 **an ba cm d0**
 200 10 **aInternet in pravo fBoštjan Makarovič ... [et al.]**
 856 42 **u**<http://www.pasadena.si/knjigarna/kazalo.asp?id=18210> **3**kazalo
(Zapis za tiskano monografsko publikacijo. Na spletnih straneh založbe Pasadena je pri osnovnih podatkih o publikaciji izpisano tudi kazalo.)

40. *

001 00 **an bl ca d2 t1.19**
 200 00 **aBranje med vrsticami bElektronski vir fMilena Mileva Blažič**
 856 40 **zE-vir** na naslovu http://www.mladinska.com/za_starse/branje_med_vrsticami ni več dostopen (17. 2. 2011)
(Zapis za članek v elektronski obliki. Opomba o prenehanju delovanja naslova URL navedemo v podpolju 856z. V podpolje vpišemo tudi datum vnosa opombe, ker datum prenehanja delovanja naslova URL običajno ni znan.)

41. *

200 00 **aEsej bElektronski vir fDavid Albahari giz srbščine prevedla Sonja Polanc gurejanje in priprava za elektronsko objavo Blaž Podlesnik**
 856 40 **u**<https://doi.org/10.4312/NOKQ9389> **qHTML qcPUB qPDF**
(E-knjiga z naslovom Esej je dostopna tako v formatu html, kot tudi epub in pdf na istem naslovu URL. Podpolje q ponovimo za vsak format.)